

Menskracht voor Zuid.

Een nieuwe periode NPRZ

Gemeente
Rotterdam

Menskracht voor Zuid

Rotterdam is een stad als geen ander. De stad is een economische motor die draaiende gehouden wordt door Rotterdammers met verschillende achtergronden, talenten, opleidingsniveaus en netwerken. Al deze Rotterdammers maken de stad bruisend en levendig. Ondanks de kracht van Rotterdam, kent de stad ook aandachtspunten. Structureel zien we in Rotterdam-Zuid een verzameling aan belemmeringen die een goede toekomst in de weg staan: een relatief scheve arbeidsmarkt, een beroepsbevolking die onvoldoende op de arbeidsmarkt is toegesneden, een grotere groep mensen die afhankelijk van een bijstandsuitkering zijn, lagere schoolprestaties en grotere gezondheidsachterstanden. Bovendien kent Rotterdam-Zuid te weinig diversiteit in het aanbod van woningen en te veel woningen van een lage kwaliteit. Deze vraagstukken laten een duidelijk gegeven zien: het is een gebied waar de potentie van Rotterdammers niet tot hun recht komt met een standaard werkwijze. Rotterdammers op Zuid verdienen kansen die beter aansluiten op hun talent en kracht. Om de kracht en talenten van (toekomstige) bewoners centraal te stellen en tot bloei te laten komen, is het belangrijk om de bovengenoemde hardnekkige structurele problemen die sterker zichtbaar zijn in Rotterdam-Zuid aan te pakken. Om deze reden hebben de gemeente, het rijk, woningcorporaties, onderwijsbesturen, zorgwerkgevers, bedrijfsleven, politie en Openbaar Ministerie de handen ineengeslagen om in ieder geval tot 2031 samen met de bewoners van Rotterdam-Zuid te werken aan de versterking van Zuid en een betere toekomst voor haar bewoners. De gemeente Rotterdam en het rijk hebben afspraken gemaakt over de financiële inbreng binnen deze samenwerking in de vorm van een Regiodeal. Deze Regiodeal loopt na 2022 af; het is daarom tijd om de afspraken te vernieuwen en te komen tot een invulling voor de volgende periode in de met elkaar afgesproken samenwerking tot 2031.

Sinds 2011 zijn in dit samenwerkingsverband met de partners op onder meer school, werk en wonen uitgaven gedaan en interventies gepleegd om delen van de relatieve achterstanden in te lopen. Op een aantal punten is er zeker voortgang geboekt. De partners moeten op deze voet verder gaan en de diverse problemen met extra en nieuwe investeringen programmatisch en langjarig aan blijven pakken. Het doel is die relatief zware opgaven te verlichten en de Rotterdammers op Zuid vooruit te blijven helpen door stabiliteit en kansengelijkheid te verwezenlijken. De coronacrisis verzwaart deze opgaven, maar houdt de ambitie van het NPRZ niet tegen: de kracht, talenten en initiatieven van (toekomstige) bewoners centraal stellen en tot bloei

laten komen. Hiervoor is ook de komende jaren een massief en samenhangend pakket van investeringen nodig op de belangrijkste terreinen rond onderwijs, arbeidsmarkt, woningbouw, ondermijning en cultuur die Zuid structureel, duurzaam en zichtbaar van nog grotere betekenis maakt voor de economie van ons land. Dit zal zorgen voor meer kansen voor een brede welvaart voor de bewoners van Rotterdam-Zuid, waar ook het land van profiteert.

Basis op orde

Gelijke kansen voor Rotterdammers op Zuid betekent dat zij wonen, werken, leren en leven in brede welvaart. Om zo ver te komen, moet eerst de basis op orde zijn. De doelen zoals die nu voor NPRZ zijn geformuleerd, blijven in deze context onverminderd belangrijk:

- **School:** de onderwijsresultaten zijn gelijk aan het gemiddelde van de G4
- **Werk:** verhoging van de arbeidsparticipatie en verlaging van de uitkeringsafhankelijkheid, gelijk aan het gemiddelde van de G4
- **Wonen:** een voldoende gedifferentieerde woningvoorraad, zodat ruimte beschikbaar komt voor onder meer sociale stijgers
- **Cultuur:** verhoging van het cultuuraanbod en de cultuurparticipatie, door middel van een divers en inclusief cultuurklimaat en cultureel kapitaal voor Zuid
- **Veilig:** de aanpak van niet zichtbare ondermijnende criminaliteit

Door de inzet van de afgelopen jaren zijn schoolprestaties verbeterd, daalde het aantal mensen in de bijstand harder dan in de rest van de G4 en wordt 60% van de nieuwbouw op Zuid bewoond door mensen uit Zuid. Deze vooruitgang is echter broos en de gevolgen van de coronacrisis raken de geboekte vooruitgang. De meest kwetsbare wijken worden het hardst geraakt, wat de tweedeling in de samenleving verder vergroot. Het is daarom van belang dat de gemeente Rotterdam samen met de NPRZ-partners extra stappen zet voor en met de bewoners van Zuid, om de positie van deze bewoners te verstevigen en kansengelijkheid te vergroten. Met deze nota wordt de gemeenteraad uitgenodigd aan de voorkant mee te denken over een volgende uitvoeringsperiode NPRZ. Het NPRZ blijft zich inzetten op school, werk en wonen. Om onze nieuwe ambitie te verwezenlijken worden al ingezette investeringen doorgezet en waar mogelijk uitgebreid. Daarvoor worden nieuwe thema's benoemd om de groei van Rotterdammers op Zuid te blijven stimuleren. De mogelijkheden hierbij zijn afhankelijk van de (financiële) afspraken met de rijksoverheid in de vorm van een nieuwe Regio Deal en van de inzet van de andere NPRZ-partners.

Thuisbasis op Orde en Vrije Tijd

De huidige activiteiten binnen Thuisbasis op Orde en Vrije Tijd zijn ondersteunend in het behalen van de doelen van de overige pijlers. Deze activiteiten willen wij doorzetten en uitbreiden met de onderstaande thema's.

Community building en verbondenheid

Er kan niet gesproken worden over de toekomstbestendige bewoners van Zuid, zonder met hen te spreken over onder meer school, werk en wonen en op die manier mee te bepalen aan de (toekomstige) agenda. Een Rotterdam-Zuid in brede welvaart kent sterke sociale cohesie en actieve bewoners. De coronacrisis heeft veel schade toegebracht, maar het heeft ook laten zien waar de Rotterdammers op Zuid toe in staat zijn. Om vaker tot dit soort initiatieven te komen, zullen netwerken van bewoners gemaakt, gevonden en versterkt moeten worden. Daarom zullen er meer bottom-up initiatieven ruimte gegeven worden, worden bewoners meer op voorhand betrokken en zal er actief aan community building gewerkt worden. We willen inzetten op bewonersparticipatie in het gehele programma, waarbij goed nagedacht moet worden over de vorm.

Hulpverlening, armoede en schulden

Rotterdam is de armste stad van Nederland, met een forse armoede- en schuldenproblematiek. Op Zuid zitten te veel Rotterdammers vast in een schuldsituatie of groeien kinderen op in armoede. De precieze omvang hiervan is enkel beredeneerd in te schatten, omdat het niet geregistreerd wordt en het algemeen bekend is dat veel hulpbehoevenden zich niet melden voor daadwerkelijke ondersteuning. Op basis van betalingsproblematiek in relatie tot de zorgpremie wordt het aandeel van bewoners in NPRZ op het totaal van mensen met flinke schuldenproblematiek geschat op 45%. Bijzonder schrijnend zijn ook de momenteel 20.800 kinderen die in armoede (110% WSM) opgroeien. We vinden het daarom noodzakelijk in een nieuwe NPRZ-periode steviger in te zetten op de aanpak van armoede- en schuldenproblematiek.

Schulden komen zelden alleen en zijn vaak een teken van (grotere) multiproblematiek. Binnen het NPRZ zetten we in op het in een zo vroeg mogelijk stadium (daar waar nodig) hulp en ondersteuning bieden. Het uitgangspunt is en blijft de zelfredzaamheid van de bewoners te vergroten en hun problematiek te verminderen. Om dit te bereiken richten we de aandacht op:

- Armoedebestrijding: Met Uit de Knoop en Reset kent Rotterdam al een brede armoede- en schuldenaanpak op basis waarvan we een passend aanbod van instrumenten beschikbaar hebben. Het bereik op Zuid

blijft echter achter, omdat (ook) in NPRZ-gebied helaas nog onvoldoende of te laat gebruik wordt gemaakt van de instrumenten. Daarom is het belangrijk om de komende jaren meer in te zetten op het eerder en meer bereiken van de bewoners in NPRZ-gebied, zowel op gebied van schuldpreventie en vroegsignalering als op curatie. De uitgangspunten hierin zijn toegankelijkheid en laagdrempeligheid, outreachend werken, samenwerking met Rotterdammers en partners, een integrale aanpak in samenhang met problematiek op het gebied van werk/opleiding, financiën, welzijn en gezondheid, wonen, en ontwikkeling/opvoeding van het kind en tot slot een experimentele en innovatieve houding.

- Extra inzet op de bestrijding van kinderarmoede in het NPRZ-gebied.
- Het uitbreiden van het jeugdeducatiefonds naar alle scholen in het NPRZ-gebied.
- Extra inzet op de preventie, vroegsignalering en vergroting van de toegankelijkheid van de hulp en ondersteuning. We willen dit vormgeven door de beweging te maken naar een wijkteam dat basishulp verleent op school (inclusief de voorschoolse educatie/kinderopvang) en door uitbreiding van de capaciteit ten behoeve van de gezinsaanpak preventie en vroegsignalering. De aansluiting tussen het onderwijs en de wijkteams is om uiteenlopende redenen lastig, maar kan beter worden georganiseerd. Door te bewegen naar een situatie waarin een wijkteam basishulp verleent op school, moet de bereikbaarheid en nabijheid van het wijkteam worden vergroot. Armoedebestrijding en -signalering speelt hierin een belangrijke rol.
- Het leveren van extra hulpverlening (basishulp wijkteams en specialistische hulp). We verwachten enerzijds dat meer inzet op preventie en vroegsignalering voor een deel zal leiden tot minder zware zorg en kostenbesparing; omdat we er vroeger bij zijn, bevinden de problemen zich nog in het beginstadium. Anderzijds denken we ook dat vroegsignalering en het toegankelijker maken van de zorg leiden tot meer vraag naar hulpverlening door het wijkteam en naar specialistische zorg. Per saldo zal het beroep op de zorg en de hulpverlening naar verwachting toenemen. Het huidige bereik van de zorg en de hulpverlening in NPRZ-gebied wordt aangenomen relatief laag te zijn. Deze aanname is waarschijnlijk correct, maar niet precies onderbouwd. Daarom wordt de zorgconsumptie in kaart gebracht en met demografische gegevens en achterstandsscores gecombineerd om tot een onderbouwing te komen. Dit kan ook ingezet worden om de toegankelijkheid en het bereik te vergroten.

- Laaggeletterdheid hangt nauw samen met schulden en armoede en is vaak één van de grotere oorzaken van schuldenproblematiek. Eén op de drie volwassen Rotterdammers in NPRZ-gebied moeite heeft met lezen, schrijven, spreken, digitale vaardigheden en/of rekenen in het Nederlands. Om de basis op orde te krijgen en te houden zijn basisvaardigheden op gebied van taal-, reken- en digitale vaardigheden onmisbaar. Een goede taalbeheersing is belangrijk bij het vinden of behouden van werk, gezond leven, het voorkomen en aanpakken van schulden en het ondersteunen van de ontwikkeling van kinderen. We willen de inzet tegen laaggeletterdheid intensiveren.

Vitaliteit, gezondheid, sport en de gezonde omgeving

In een toekomstbestendige stad wonen en leven mensen in een kwalitatief hoogwaardige omgeving. Momenteel is dat voor Rotterdam-Zuid onvoldoende het geval: de gemiddelde levensverwachting in NPRZ-gebied is zeven jaar lager, dan dat het bijvoorbeeld in Kratingen is. Om ook op dit vlak gelijke kansen te realiseren moet er niet enkel vanuit het fysieke perspectief naar de buitenruimte gekeken worden, maar vanuit de combinatie fysiek-sociaal; een omgeving met ruimte voor recreatie, sport, ontspanning en ontmoeting. Een kwalitatief goede omgeving is een gezonde omgeving en daarom krijgen het welzijn en de gezondheid van de bewoners een centrale rol in fysieke interventies in de wijken. Daarom zetten we in op het volgende:

- Inrichting van de buitenruimte, zodat er kansen worden geboden voor sport en ontmoeting. In het gebied Feijenoord is bijvoorbeeld al jaren een stijgende behoefte aan sporten in de buitenruimte, maar deze ruimte is beperkt. Daarom is het van belang om op meerdere plekken ruimte te creëren waar verschillende doelgroepen, activiteiten en leefstijlen elkaar kunnen ontmoeten en elkaar kunnen inspireren tot een vernieuwend aanbod door sectoren als sport, onderwijs, cultuur en welzijn.
- Het realiseren van meer inhoud en een betere structuur van het vrijetijdsdomein van jongeren. Op Zuid heeft de straatcultuur grote invloed op de jeugd. Daarom is het waardevol te verkennen of het enerzijds mogelijk is om de programmering in te laten vullen door de jeugd zelf (niet alleen door professionals) en anderzijds of het mogelijk is om in het kader van jeugdpreventie binnen bestaande fysieke locaties voorzieningen te realiseren, gericht op zelfontplooiing van jongeren en een uitdagend aanbod van sport en cultuur.

Naast een goede woning en een dagbesteding, is sport een belangrijke factor om fysiek en mentaal fit te blijven. Van sport en beweging gaat een preventieve werking op de gezondheid uit: jong geleerd is immers oud gedaan. Daarom richten wij de aandacht op:

- Het van jongs af aan en levenslang toe leiden van de jeugd naar (structureel) sporten, bijvoorbeeld door alle basisschoolleerlingen (van dagprogrammerings-scholen) te laten sporten via een schoolsportvereniging 2.0 (SSV 2.0).
- Het beter passend maken van het verenigingsleven en sportaanbod bij de vraag van jongeren, door hen daarbij te betrekken. Met bijvoorbeeld de Youth Olympic Games (YOG) 2030 als stip aan de horizon kan er samen met partners en landelijke organisaties voldoende energie gecreëerd worden om een landelijke beweging te starten die tot sportvernieuwing leidt. Zuid sluit hierop aan en stimuleert jongeren lid te worden en te blijven van een sportvereniging (fitted generatie).
- Het overwichtspercentage van kinderen op Zuid is aanzienlijk hoger dan de landelijke cijfers. Een gezonde schoollunch en meer beweging op de basisschool is een effectieve aanpak van overgewicht¹. Daarom stellen we voor op Zuid een pilot 'Gezonde Schoollunch' op te zetten als onderdeel van het Lekker Fit curriculum. Het doel is hierbij te onderzoeken wat het effect van een aangeboden gezonde lunch heeft als onderdeel van Lekker Fit en naar het effect op Rotterdam

1 Blijkt uit recent onderzoek naar de 'Gezonde Schoollunch' en de 'de Gezonde Basisschool van de Toekomst' (GBT).

School

Kansengelijkheid is onlosmakelijk verbonden met de kwaliteit en toegankelijkheid van alle soorten onderwijs. Het is daarom belangrijk om in te blijven inzetten op de bestrijding van het lerarentekort op Zuid. We bespreken met scholen hoe wij hen kunnen faciliteren en ondersteunen om de kwaliteit te verhogen en onderwijsachterstanden te verkleinen. De scholen geven duidelijk aan dat een integrale aanpak nodig is om onderwijsachterstanden aan te pakken, zeker omdat in deze tijden de problematiek van leerlingen is verzaamd. Het Nationaal Programma Onderwijs kan hier een belangrijke rol in spelen, omdat we hiermee structurele veranderingen beogen. Daarom zijn en blijven we in gesprek over de inzet hiervan. Belangrijke uitgangspunten voor de pijler School zijn als volgt:

- Continuering van de dagprogrammering: In de Children's Zone (CZ) wordt op de basisscholen 10 uur per week dagprogrammering aangeboden, waarin kinderen onder meer hun taal- en rekenvaardigheden verbeteren en de sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gestimuleerd. Naast vier nieuwe po scholen buiten de CZ, starten ook bijna alle scholen voor het vo op Zuid bij wijze van een pilot met het aanbieden van 6 uur dagprogrammering voor een deel van hun leerlingen. De effecten van deze pilot worden geëvalueerd en bij succes doorgezet.
- Gelijke toegang van de peutervoorzieningen voor alle kinderen van 0-4 jaar, om te voorkomen dat kinderen al op jonge leeftijd onderwijsachterstanden oplopen. Hiervoor hebben wij op landelijk niveau gepleit. Maar

als deze realisatie van een gratis voorschoolse voorzieningen in de toekomst op landelijk niveau niet lukt, dan stellen we voor de voorschoolse educatie toegankelijk te maken door 16 uur geheel gratis te maken voor alle peuters (2-4 jaar) met een doelgroep indicatie of voor peuters die opgroeien in gezinnen die kampen met armoede.

- Verder is en blijft onze ambitie om iedere jongere in Rotterdam een passend aanbod van onderwijs, onderwijsondersteuning en jeugdhulp te bieden. Dit is een complexe opgave, waarbij gemeente, onderwijsveld, samenwerkingsverbanden en (jeugd)zorgaanbieders elkaar hard nodig hebben. Het onderwijs en de kinderopvang vormen belangrijke leefwerelden van kinderen en daarmee ook de meest logische plekken om verbinding te leggen tussen de thuis-situatie, talentontwikkeling en ondersteuning op maat. Dat vraagt om een betere organisatie van de aansluiting tussen (voor)school en jeugdhulp via de wijkteams en het CJG. We willen hiermee bereiken dat er eerder hulp aan wordt geboden en zo verergering van problemen wordt voorkomen.
- Voor Zuid is ook belangrijk het concentreren en zichtbaar maken van het belang van de ontwikkeling en overdracht van kennis, waarbij de fysieke inrichting (vanwege vergroting van effectiviteit, zichtbaarheid en uitstraling) wordt vormgegeven door de Cultuurcampus. Met onder meer de investering in deze Cultuurcampus beweegt het hoger onderwijs zich nu ook fysiek naar Zuid. De kinderen en jongeren op Zuid zullen op deze manier zien dat het onderwijs op alle niveaus ook voor hen toegankelijk is.

Werk

Het terugdringen van de afhankelijkheid van de bijstand, substantiële innovatie en groei van de economie vraagt om investeringen in de bewoners van Rotterdam-Zuid. Het NPRZ kenmerkt zich met drie onderscheidende vormen van inzet: van 'school naar werk', 'aan het werk' en de in de komende periode uit te breiden vorm 'van werk naar werk'. Onze ambitie is daarmee de inzet op het menselijk kapitaal in de volle breedte; van mensen die nu langs de kant staan tot mensen die al aan het werk zijn; van de kinderen die nu in de schoolbanken zitten op het basis- en voortgezet onderwijs, tot mensen die op dit moment op het mbo, hbo en de universiteit opgeleid worden. Deze inzet gaat over onder meer:

- Systematische loopbaanoriëntatie en -begeleiding, zodat leerlingen gestimuleerd worden te kiezen voor een opleiding in economisch kansrijke sectoren zoals Haven, Zorg en Techniek. De NPRZ-partners bieden bovendien AandeBak-garanties om deze keuze te verstevigen en hen te verzekeren van een eerste stap op de arbeidsmarkt. Cruciale schakelmomenten zijn de richtinggevendende keuzes in de periode op school en de overgang naar het vervolgonderwijs. Wij willen daarom een betere sturing op deze keuzemomenten.
- Bereikbaarheid van werk: het adagium blijft dat mensen die kunnen werken, maar nu afhankelijk zijn van een uitkering, zelfredzamer worden en zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Werk is daarin cruciaal en moet daarom bereikbaar zijn voor de bewoners van Zuid. Om dit haalbaar te maken,

moeten nodige stappen worden gezet in de ontwikkeling. Daarnaast hangt de haalbaarheid af van de mate waarin mensen gemakkelijk op hun werk kunnen komen; het liefst lopend, met de (elektrische) fiets, een deelauto, of het OV, net als alle andere bewoners van Zuid die naar hun werk gaan². Daarom benadrukken wij het belang van de fysieke bereikbaarheid van werk.

- Een extra impuls op de intensievere begeleiding (vooral vanuit de wijk), met aandacht voor de persoon en (zorg gerelateerde) belemmeringen, om-, her- en bijscholing en afspraken met werkgevers om meer mensen op Zuid aan het werk te krijgen. Hierbij willen we onder meer extra aandacht voor de uitvoering, de inrichting van leerpraktijkcentra en het stedelijke Scholingsfonds Rotterdam.
- Een verdere versterking van de economische structuur van Rotterdam-Zuid (in aanloop naar de Omgevingsvisie) in zowel de wijken zelf, als rondom de economische clusters Haven, Logistiek en Techniek (Waalhaven), Bouw en Techniek (Feyenoord City) en Zorg (Maasstad Ziekenhuis). Deze clusters, maar ook de retail en horeca rondom Hart van Zuid, bieden kansen op werk voor de relatief grote groep praktisch geschoolden (mbo) van Rotterdam-Zuid.

Vanwege de coronacrisis zijn (ondanks steunpakketten van de rijksoverheid) veel werkenden met tijdelijke arbeidscontracten bovenmatig geraakt. Met name

² In lijn met de studies 'OV-visie' en 'OV op Zuid' ten behoeve van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT)

jongeren, flexwerkers en zzp'ers raakten hun werk kwijt. Juist van deze groep is een groot gedeelte woonachtig in het NPRZ-gebied. De positie van de mensen die al voor het uitbreken van de crisis in een uitkeringssituatie zaten is tijdens deze crisis verder verzwakt. Daarom is het van belang te benadrukken dat:

- Er mobiliteitsdienstverlening wordt aangeboden voor degenen die hun werk hebben verloren of dreigen kwijt te raken, maar in de kern over de kennis en vaardigheden beschikken om snel weer aan de slag te gaan. Vanuit rijkssteun zijn middelen vrijgemaakt om gemeenten, UWV en sociale partners in de gelegenheid te stellen om regionale mobiliteitsteams te formeren. De dienstverlening richt zich vooral op arbeidsmarktorientatie en loopbaanadvies, bemiddeling en matching, (leer/werk) arrangementen en om-, her- en bijscholing. Dit is van belang voor de bewoners van Zuid op korte termijn, maar ook zeker van de weerbaarheid van de bevolkingsgroep en de ontwikkeling van Zuid op de lange termijn.
- Er vanwege de kwetsbaarheid van de beroepsbevolking extra aandacht besteed wordt aan de inkomenszekerheid voor het huishouden, het tegengaan van problematische schulden en het bieden van flankerende dienstverlening die belangrijk is voor het vinden en het behouden van werk, zoals kinderopvang.
- De Werkgelegenheidsparagraaf in de zeven grote (groene) Stadsprojecten, waarvan drie op Zuid, die door het college zijn geïnitieerd met de herstel- en

vernieuwingsagenda Rotterdam. Sterker Door, er zoveel mogelijk voor moet zorgen dat er voor Rotterdammers die werk zoeken, perspectief op duurzaam werk gecreëerd wordt. Met deze Werkgelegenheidsparagraaf wordt ook aansluiting gevonden bij andere relevante bouw- en infraprojecten, zoals de Proeftuin op Zuid. Ook de realisatie van aardgasvrije woonwijken bieden kansen op werk, dat ontstaat door de energietransitie in deze wijken.

Wonen

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid is allereerst gericht op de mensen van Zuid. De bewoner staat centraal. Via de pijlers school en werk zet het programma in op verbetering van hun maatschappelijke positie. Het sluitstuk van het NPRZ is de pijler wonen. In deze pijler willen we ervoor zorgen dat iedereen fijn kan wonen op Zuid en dat bewoners die het financieel beter krijgen – de sociale stijgers – voor Zuid behouden blijven. Dat blijven wij doen door:

- Te blijven streven naar veerkrachtige woonwijken waar het prettig wonen is, met een gedifferentieerde woningvoorraad waar voor veel verschillende huishoudens en inkomens een woning beschikbaar is. Dit doel is nog niet bereikt³. De technische staat van veel woningen is nog zwak en de leefbaarheid staat in

³ Dit blijkt uit het Wijkprofiel Rotterdam 2020: <https://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/2020/rotterdam>

- verschillende wijken onder druk. Ook de Zuiderling heeft recht op een goede woning in een leuke buurt. We blijven daarom hierop inzetten. Over het 'hoe' gaan we in gesprek met de bewoners van Zuid. Samen bekijken we in pilots hoe we de buurten kunnen verbeteren en waar de behoeften liggen. Op weg naar een inclusieve stad, waar mensen met elkaar leven in een omgeving waar ze zich kunnen blijven ontwikkelen.
- De continuering en uitbreiding van het programma Goed Huren en Verhuren. In de afgelopen jaren is het een en ander veranderd: de waarde van vastgoed is sterk gestegen en Zuid is niet langer een plek waar men liever niet woont. Steeds meer gebieden op Zuid hebben aantrekkingskracht. Dat brengt kansen met zich mee, maar ook nieuwe problemen. Huisjesmelkers zetten de leefbaarheid en kwetsbare huurders onder druk. Het programma Goed Huren en Verhuren pakt deze situatie aan en verstevigt de positie van de huurder. Deze nieuwe aanpak wordt ook naar andere wijken uitgebreid.
- In te zetten op de toegankelijkheid van woningen: We zien dat het aanbod van woningen in de nieuwbouw ook op herbestemmingslocaties als Hart op Zuid en Feyenoord City steeds duurder wordt. De toegankelijkheid van woningen voor Zuiderlingen vraagt daarom aandacht; met name de woningen van meer dan 75 vierkante meter. Het is van belang om te komen tot een woningaanbod waarin ook sociale stijgers, starters en gezinnen kansen hebben om goede (grotere) woningen in het middensegment te bemachtigen.
- Het doorzetten op kwalitatief goede woningen op Zuid. De aanpak van de bestaande woningvoorraad is een marathon. Het vergt lange adem en volhouden. In de volgende periode willen we zowel de basisaanpak als grondige aanpak van de kwetsbare particuliere woningvoorraad doorzetten en een volgende tranche projecten in uitvoering nemen. Met de corporaties zullen we nieuwe afspraken maken over de aanpak van hun bezit.
- In te zetten op toekomstbestendige woningen: Deze periode hebben we een start gemaakt met het samenvoegen en vergroten van particuliere woningen. We ontwikkelen dit door tot een aanpak waarbij we technische herstel van woningen, energietransitie en samenvoegen/vergroten combineren. Dit sluit aan de opgave voor de woningvoorraad in de Vitaliteits-atlas. We willen geen kortetermijnoplossing, maar woningen die toekomstbestendig zijn.

Mobiliteit

Omdat een goede woning niet zonder goed woonmilieu kan, wordt geïnvesteerd in de woonomgeving. De bereikbaarheid van banen vanuit Zuid is achtergebleven

ten opzichte van de noordoever. Daarom zetten we in op majeure infrastructurele maatregelen. Grootschalige MIRT-investeringen in nieuwe OV-verbindingen en bestaande en nieuwe treinstations op de Oude Lijn zoals station Zuid en station Stadionpark, verbeteren de bereikbaarheid van onderwijs en werklocaties. Daarnaast investeren we in een fijnmazig netwerk van routes voor wandelaars en fietsers. We zetten in op maatregelen die vervoersarmoede in de wijken tegen gaan en het mobiliteitsgeluk van bewoners vergroten.

Buitenruimte

Uiteraard hoort bij een prettige woonomgeving ook groen. De komende periode zetten we in op een goede buitenruimte rond (ver)bouwprojecten, toevoeging van groen en herinrichting van stenige woonstraten. Bijzondere aandacht gaat uit naar samenleven op Zuid. Samenleven vraagt meer dan een gemengde woningvoorraad. Nu op Zuid nieuwe gebieden opgeleverd worden, vraagt het de nodige aandacht, zodat bewoners met en niet naast elkaar op Zuid leven. De fysieke inrichting van de wijken en schoolpleinen moeten uitnodigen tot ontmoeting en verbinding. Speerpunten zijn daarom gemengde scholen, ontmoetingsplekken in openbare ruimte, sport en cultuur.

Cultuur

Cultuur schept mogelijkheden voor de ontwikkeling en veerkracht van bewoners en draagt bij aan de verbinding van mensen. Tevens speelt cultuur een belangrijke rol in het verhogen van de aantrekkelijkheid van de leefomgeving en de economische activiteit. De gemeenteraad heeft de Visie op Cultuur op Zuid vastgesteld. In deze visie komt naar voren hoe er binnen het NPRZ op Zuid wordt ingezet op het verbreden van het culturele aanbod op Zuid en het gebruik daarvan door haar bewoners, om zo gebruik te maken van deze mogelijkheden en veerkracht. Deze visie uit zich in vier sporen:

- De bevordering van de cultuurdeelname, door het versterken en verankeren van de culturele programmering op Zuid met programmerings- en netwerkimpulsen. Het uitgangspunt moet zijn dat de culturele programmering aansluit bij de behoefte van de huidige bevolkingsgroepen om zo de cultuurparticipatie te verhogen. Daarnaast is het van belang dat de programmering kan meebewegen met een veranderende bevolkingssamenstelling. Het verankeren van de cultuureducatie in het onderwijs (door bijvoorbeeld dagprogrammering) en cultuurmanifestaties zouden hierin effectieve middelen zijn.
- Het faciliteren van talent en het versterken en verankeren van talentontwikkeling en het makers-

klimaat op Zuid. Hierbinnen ligt de focus op talentontwikkelings-, coachings- en netwerkimpulsen. Het is van belang dat cultureel talent op Zuid dezelfde mogelijkheden en kansen tot ontwikkeling en doorstroming krijgen als elders. Dit vergroot niet enkel de kansengelijkheid, er ontstaat ook een aansprekend en divers cultureel aanbod.

- Het versterken van de culturele infrastructuur om meer culturele faciliteiten en een hogere dichtheid op Zuid te creëren. Hierbij moet aandacht zijn voor de verbetering van de bestaande culturele infrastructuur (innovatie, ontwikkeling, uitbreiding, aanpassing), en ontwikkeling van culturele faciliteiten of netwerken in de wijk (wijkcultuur). De meest in het oog springende ontwikkeling is de ontwikkeling van de Cultuurcampus, waarmee niet enkel het hoger onderwijs zich naar Zuid beweegt, maar er ook een culturele impuls gegeven wordt aan Zuid. Bewoners van Zuid krijgen een iconisch instituut in hun eigen stadsdeel om trots op te zijn.
- Tot slot kan cultuur een waardevolle rol vervullen in het doen ontstaan van een aantrekkelijk gebied om te wonen én verblijven. Middels de culturele gelaagdheid (lokaal erfgoed en lokale identiteit), de geschiedenis van mensen en voorwerpen, beeldende kunst in de openbare ruimte, de aanwezigheid van kunstenaars/creatieven en architectuur stimuleert de Visie op Cultuur op Zuid de ontwikkeling van (buiten) ruimten om te ontmoeten en te verbinden en zo tot een aantrekkelijke omgeving voor bewoners, ondernemers en bezoekers te komen.

Overstijgend in deze gedachtegang is onze aandacht voor inclusiviteit (ook informele makers en netwerken),

het samenwerken met bewoners (onder andere rondom scholen, met ouders en jeugd, via communities en verenigingen) en focus op gebieden waar cultuurparticipatie nog beperkt is (ontmoetingsplekken faciliteren).

Veiligheid

De aanpak van ondermijnende activiteiten op Zuid in samenwerking met de politie en het OM is succesvol gebleken. Met het voortzetten van deze aanpak worden malafide ondernemers van Zuid verdreven. Het doel is hierbij niet alleen om de bewoners van Zuid een veiligere omgeving te bieden, maar nadrukkelijk ook om de jongeren te laten zien dat misdaad niet loont. Daarvoor is het cruciaal om een alternatief te bieden; om dat te kunnen is een bredere blik dan veiligheid alleen nodig.

Tot slot

Met deze investeringen kiest de gemeente Rotterdam ervoor zich samen met de NPRZ-partners blijvend in te zetten om de kansen van de bewoners op Zuid te vergroten en hun positie te verstevigen. Met de extra en nieuwe investeringen werken we gezamenlijk aan een grotere ambitie om een voorsprong te creëren en zo volop kansen te laten ontstaan voor een brede welvaart op Zuid. Kansengelijkheid is immers een kwestie van brede welvaart, met aandacht voor niet alleen economie en arbeid, maar ook sociale cohesie, gezondheid en (fysieke) leefbaarheid. Rotterdam Zuid is kansrijk en heeft alles in zich om deze kansen te verzilveren: een toekomstbestendige regio met toekomstbestendige bewoners – die bovendien trots zijn op het Rotterdam-Zuid waar zij wonen, werken, leren en leven.